

Němcová Božena: Mahulena

*Klasické pohádky
a pověsti*

Dvě TereziA p.Kučera

Němcová Božena: Mahulena

Klasické pohádky a pověsti

At' bylo nebo nebylo,
pohádkám se podařilo,
aby dobro zvítězilo.

Když Božena Němcová pohádky psala,
některým na čelo zlatou hvězdičku dala
a přidala oříšek plný krásných šatiček.

„Mahulena, krásná panna“ podle Boženy Němcové a Jaroslava Seiferta

Byl jednou jeden král a ten svého překrásného syna velmi miloval.

Matka princi umřela a macecha ho nenáviděla.

Proto by princ do světa rád odešel, ale otec mu v tom bránil a pustit ho nechtěl.

Jedenkrát se princ po zámku procházel a za kamny obraz uviděl.

Na obraze překrásná panna byla, tak krásná, že prince zcela okouzila.

Otec se to dozvěděl a synovi pověděl: „To byla tvoje matka pravá, říkali jí Zlatá panna.“

Syn si chtěl také Zlatou pannu ve světě vyhledat, ale táta král mu začal tu cestu rozmlouvat.

Až bezradný pan král doma i ve světě vyhlásit dal,

že pro prince hledají pannu stejně krásnou a nebožce královně podobnou.

Po celém království se vyslanci ptali, za hory, za doly zajeli,
ale žádnou takovou pannu nenašli.

Nakonec rádcové všechny studny zavřeli a jen královskou otevřenou nechali,

aby se žíznivých pocestných na Zlatou pannu zeptali.

Dlouho, předlouho to trvalo, až se jednou v létě stalo,
že ke studni poutník přišel, celý ušpiněný prachem,

sluncem spálený, utrmácený a velice žíznivý.

Strážní se ho jako vždy ptali a poutník pravil:

„Povím, co vím. Celý svět jsem prošel a jednu takovou krásku jsem tam viděl.

Jmenuje se Mahulena, krásná panna.“

Stráž hned poutníka do paláce dovedla a před krále předvedla.

Princ, jakmile to uslyšel, s tím poutníkem do světa Mahulenu hledat šel.

Macechu to hřálo u srdce, že se tak lehce zbavila prince.

Šli dlouhý čas přes tmavé hory, pláně a doly, starými cestami, až jedenkrát do tmavého lesa přišli.

Princ vylezl na buk, uviděl světélko, které bylo ještě hodně daleko.

Chvíli to trvalo, než se k domku dostali, kde u stařečka přespali.

Stařec knihy psal a poutníků si nevšímal.

Když odbila půlnoc, přiletěly tři vrány a rázem z nich byly tři panny, starcovy dcery.

Svému otci o Mahuleně vyprávěly, a potom zase odletěly.

Poutník to všechno slyšel a ráno, když s princem ke dvěma cestám přišel,

řekl, že se musí princ tou bahnitou cestou dát, aby se mohla Mahulena jeho ženou stát.

„O život dozajista přijdeš, když moje rady neposlechneš!“

Za nějaký čas přišli do města, kde žila princova nevěsta.

Princ šel ve městě do paláce a se sklopenýma očima vešel do světnice.

Seděla tam Mahulena, ale princ se jí díval na nohy jen po kolena, snědl třetinu jídla, vypil třetinu vína a mlčky, jak přišel, tak zase odešel.

Druhý den princ snědl v paláci jen polovic jídla a vypil polovic vína.

Pozdvihnout oči výš si netroufal a Mahuleně se jenom k pasu podíval.

Třetí den nedočkavý princ pospíchal do zámku, ale jakmile pohlédl na Mahulenu, krásnou pannu, taková záře vyšla z její tváře, že prince srazila až na zem. Když Mahulena viděla, že princ neomdlel ani neumřel, ze svého vysokého místa dolů sešla, ruku mu podala a pěkně s ním mluvila.

Král i všichni dvořané se divili, že je princ živý.

A tak krásnou pannu Mahulenu dostal princ za ženu, ale pan král nechtěl, aby si ji princ odvezl domů.

Ten král byl všech ptáků král a o svou dceru se bál, protože to, co zlá královna chystá, tušil dozajista.

Hlučnou svatbu slavili a princ s Mahulenou potom v nejkrásnějším paláci bydli.

Zpočátku princ na svého otce tolik nemyslel, byl krásou své ženy zcela okouzlen.

Ale později stále víc naléhal na Mahulenu, aby se s ním vypravila za jeho otcem domů.

Manželé se tedy s poutníkem na cestu vydali a opět v té chaloupce u starce přespali.

Princ s Mahulenou usnuli záhy, a když o půlnoci přiletěly tři vrány,

poutník nespal a poslouchal.

„Princ si veze Mahulenu, svoji ženu, do svého zámku.“

„Veze si, veze, ale nedoveze.“

„Velké neštěstí je čeká, macecha je ježibaba a prince nemá ráda.“

„Ani Mahulenu, jeho ženu.“

„Až k zámku přijedou, pohár vína dostanou.“

„A jak budou to víno pít, srdce jim puknou a přestanou bít.“

„A když se to nepovede, macecha jim pošle koně.“

„Jak se princ na koně posadí, hned ten kůň do Dunaje skočí.“

„A když se ani to nepodaří, drak jim v noci do světnice vletí a svým dechem je omámí.“

„A kdo to poví, v kámen se promění!“

Stařec si to zase do knihy zapisoval a poutník si všechno pamatoval.

Ráno vstali, starci poděkovali a odjeli.

Když už před městem byli, vítalo je tam mnoho lidí.

Pohár vína hned princů nabízeli, ale poutník pravil:

„Nepij ani kapku toho vína! Ať to víno ochutná sluha, který ti ho podá.“

Když se sluha vína napil, hned se na zem svalil.

Zas vyslala královna sluhu, který krásného koně vedl, ale poutník princů řekl:

„Nesedej na toho koně a dej ho sluhovi, co ho vede!“

Princ poslechl a tomu sluhovi poručil, aby se sám na koně posadil.

Jakmile byl sluha na koni, kůň se rozběhl, skočil, a sluha se utopil v Dunaji.

Princ už tušil, jak macecha smýšlí, ale když konečně domů přišli, macecha zas dělala, jakoby velikou radost měla.

Otec se radoval a hody jako o svatbě vystrojil dal.

Večer, když chtěl jít princ se svou ženou Mahulenou spát, začal se o ně poutník bát a princů povídal:

„Poslechni mě, radím ti dobře!

Dnes v noci budu u tvé ženy spát a ničeho se nemusíš bát.

Když ne, tak ne, ale zle se ti povede!“

V noci princ od Mahuleny odešel a poutník tam vešel s ostrým mečem.

Zničehonic se přivalil o půlnoci ošklivý drak do komory a hned se táhl za Mahulenu k loži.

Poutník jen máchl mečem a tu ošklivou potvoru povalil na zem.

Hrozně zaryčela, až celý zámek probudila.

Poutník dračí tělo oknem do propasti shodil,

ale potom se k Mahuleně sklonil, aby z její tváře dračí krev smyl.

Poutník měl v ruce meč a na oděvu krev.

Všichni se hned na něho vrhli.

Myslel si král, princ i lid, že chtěl Mahulenu zabít.

Velmi se rozzlobil král a do vězení poutníka vsadit dal.

Chudák poutník se všelijak vymlouval, až mu princ přikázal, aby pravdu pověděl, a poutník promluvil a zkameněl.

Tu teprve princ své nedůvěry litoval, když ztuhlé tělo svého věrného přítele objímal.

Už se vše o zlé královně vědělo a za čas našli v propasti její mrtvé tělo.

Princ každý den obmýval slzami nešťastného přítele, ale kámen zůstal kamenem.

Jednou pozdě večer, když se domů z lovu vracel, a zase na svého přítele myslel,

uslyšel šum křídel nad hlavou, a tu uviděl tři vrány letět nad sebou.

„Princ domů jede a ještě neví, co se u nich doma děje.“

„Ještě neví, že mu Mahulena, krásná žena, porodila syna se žhavým sluníčkem na čele.“

„Věru neví, že kdyby krví toho dítěte kamenné tělo svého přítele pokropil, kletbu by zrušil.“ Plný radosti princ pospíchal ke své krásné ženě Mahuleně

a k dítěti se zlatou hvězdičkou na čele.

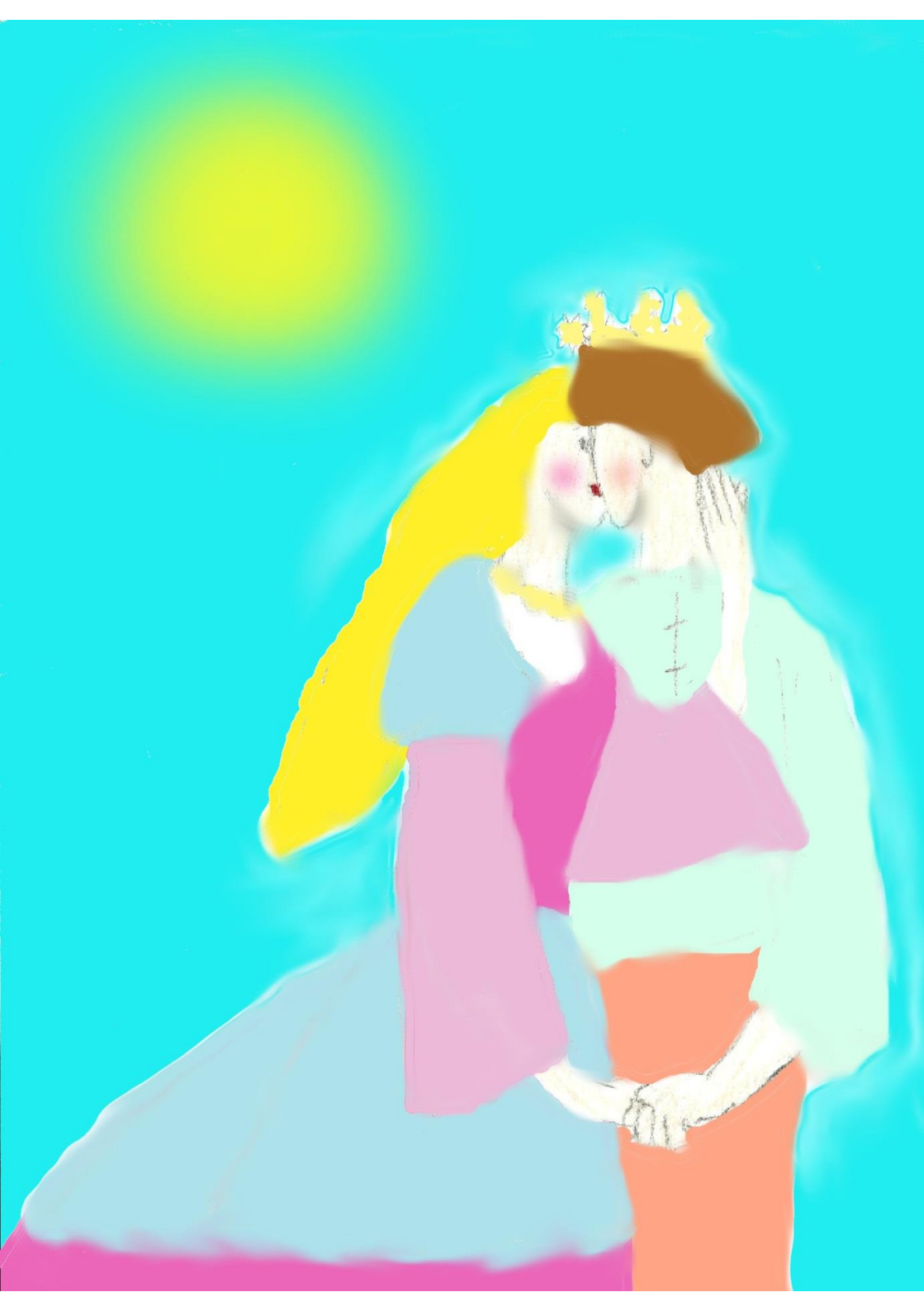
A když je políbil, vzal nožík a svému synáčkovi jemně nařízl malý prstík.

Tou troškou rudé krve pokropil kamenné tělo svého přítele.

Vtom okamžení byla zlá kletba zrušena a jeden druhého objímal.

Potom už jejich štěstí nic nepřekáželo a žili tam všichni pospolu šťastně a dlouho.

„Kinkaš Martinko“ podle Boženy Němcové a Jaroslava Seiferta

Jednou jedna matka žila s dcerkou, která dost lenošná byla.

Když se zase jen tak do Božího světa dívala a nic nepracovala, matka ji k potoku vzala a prsty jí kamením naklepávala.

Z Červeného zámku kníže pán tam tudy jel a děvče plakat uslyšel.

Viděl, jak matka dceři prsty naklepává, a zeptal se matky, co dcera udělala?

Matka knížeti odpověděla:

„Jak bych ji bít neměla, když z konopí jen samé zlaté nitky dělá?“

„Když z konopí jen samé zlaté nitky přede,

to ať raději se mnou na zámek jede!“

Matka knížeti přitakala a svou dceru mu dala.

Kníže pán děvče na koně vzal a do Červeného zámku pospíchal.

Na zámku ji dal vřetánko a přeslici do ruky, a ukázal jí konopí:

„Když to všechno na zlaté nitky upředeš, mou ženou se staneš!“

Po těch slovech odešel a děvče ve světnici zavřel.

Až jí srdce usedalo, děvče do pláče se dalo, až potoky slz vyplakalo.

Tu se na okně objevil malý mužiček v červené čepičce.

Na nohou botky z podivné látky měl a hned proč děvče naříká, vědět chtěl.

„Jakpak si nemám naříkat, když musím z konopí zlaté nitky spřádat?“

„Jestliže uhádneš do třetího dne jméno mé a z čeho mám botky udělané,

sepředu ti všechno to konopí a naučím tě příst zlaté nitky.“

Dívka už neplakala a jeho nabídku radostně přijala.

Ušklíbl se mužíček, vřeténko si vzal, a hned se do díla dal.

Vřeténko celý den po světnici vrčelo, konopí ubývalo a zlatého přediiva přibývalo.

Mužíček jak sedl, tak předl. Spřádal zlaté nitky po celý den a učil děvče, co uměl.

Vpodvečer se dívky ptal, zda už jeho jméno zná a z čeho jsou botky, co nosívá.

Když nevěděla, jak přišel, tak zmizel.

Dívka si k oknu sedla, ruce do klína složila a přemýšlela,

jaké jméno asi ten mužíček má a z čeho jsou botky, co nosívá.

I na jídlo zapoměla, protože si rady nevěděla,

až ji z přemýšlení vytrhlo hlasité vzdychání:

„Ach běda mi! Hlad mám, žízeň mám a nikdo mne chudáka nepolituje!“

Dívka vykoukla z okna a pod oknem uviděla sedět starého žebráka.

Jídlo a pití vzala, co měla, to žebrákovi dala a na druhý den ho zase pozvala.

Pak si na konopí lehla a spala.

Druhý den ráno se zase ve světnici mužíček objevil a hned se vřeténka chopil.

A jak si ten mužíček sedl, tak celý den jako divý předl.

Dost si ho přes den dívka prohlížela,

ale když se jí večer ptal, zda jeho jméno zná, opět nevěděla.

Zařehťal se a zmizel zase.

Dívka pak u okna seděla, a co si počít, nevěděla.

Vtom pod oknem stojí kdosi a žebrák, stejně jako první den, o jídlo prosí.

Dívka mu svoji večeři dala, ale byla moc smutná a plakala.

Žebrák se posilnil a pravil: „Proč je ti smutno, předobrá panno?“

Dívka se to bála říci. Myslela si, že jí žebrák nemůže pomoci.

Ale když se jí žebrák podruhé ptal a o všechno se zajímal, s nadějí mu o mužíčkoví pověděla, jak zlaté nitky z konopí dělá, a že jeho jméno uhádnout musí a z čeho jsou botky, které nosí.

Žebrák ji vyslechl, pokýval hlavou a řekl:

„V lese jsem dnes byl a ohýnek tam spatřil.

Okolo ohníčku bylo devět hrníčků.

Kolem nich mužíček tancuje a písničku si notuje:

„Já mám děvenku v Červeném zámku.

Když mé jméno neuhádne, pomoci jí není žádné.

Třetí večer, bude má, je mi nebem souzená.

Botičky mám z bleší kůže, už jí nikdo nepomůže.

A mé jméno je Kinkaš Martinko.“

Žebrákovi to prý divné bylo, proto se mu to v hlavě uložilo.

Žebrák odešel. Kam? To nikdo nevěděl.

S lehkou myslí dívka usnula, všechno si pamatovala a strach už neměla.

Třetí den ráno sotva se probudila, byl tu zas mužíček a hned se hnál do díla.

Do večera bylo všechno konopí upředeno a ve světnici se svítilo zlaté přediwo.

Mužíček před dívkou stál a na své jméno se jí ptal.

Šklebil se a poskakoval a na své botky ukazoval.

„Kinkaš Martinko je jméno tvé a botky máš z bleší kůže vyrobené!“

Jakoby sám vřetenem byl, tak se ten mužiček po světnici točil.

Vlasy z hlavy si trhal a tak se řehtal,

až se světnice otřásala a dívka jen děkovala,

že ji žebrák radu dal a mužička vítr vzal.

Dívka měla tolik zlaté příze napředeno, že ani princezna neměla takové věno.

Když krásné zlaté nitky uviděl kníže pán, hned si tu dívku za ženu vzal.

Dívka už do smrti příst nemusela, čemuž se velmi potěšila.

„Pánbůh dej štěstí, lávko“ podle Boženy Němcové a Jaroslava Seiferta

Jeden vdovec měl dceru a ta dcera dle zvyku chodívala na přástvu.

Sousedka, co vedle žila, už několik let vdovou byla a lidé o ní povídali, že je velmi zlá.

Ale přece se vždy k sousedovu děvčeti velice vlídně chovala.

Když k nim dívka přišla, pěkně s ní mluvila, koláčů napekla a vždy ji podstrojovala.

Jednou, když zase na přástvu přišla, obě děvčata k přeslici sedla a předla.

Sousedka se na ně úlisně dívala a povídala:

„Věru by vám, děti moje, slušelo bydlet v jednom domě!“

Potom se k sousedově dceři obrátila a pravila:

„Řekni doma otci svému, aby si mne vzal za ženu, že bude mít dobrou gazdinu.“

Mladá sousedka na to nic neříkala, matku své družky si za macechu přála.

Když domů přišla, chytře otci řekla:

„Tatínku, kdybyste si vzal naši sousedku, já bych měla dobrou macechu!“

„Ach dceruško má, naše sousedka je velmi zlá. Jaká by to byla macecha?“

„Jenom si ji, tatínku, vezměte. Věru mi nebude tak zle.“

Takto děvče otce přemlouvalo, až ho umluvilo. Ale co se stalo?
Ještě svatba ani neskončila a už se macecha projevila.

Pěkné šaty děvčeti sebrala a jen obnošené šaty své vlastní dcery jí nechala.

Dívka jen s psíkem z misky jedla a z popela placky k dobrému měla.

Nevlastní sestra si jako pávice vykračovala a každý den mastné koláče jí matka dělala.

Jak se macecha v pravé podobě projevila, tak se i její dcera proměnila.

Pěkně nastrojená chodila a výsměch si ze sestry tropila:

„Vidíš, jaké já mám pěkné šaty, a ty nic, leda hadry!“

Ubožátko děvče se vždy do pláče dalo, div že mu srdce lítostí nepuklo.

Jednou u studny stálo a přebolestně plakalo.

„Vidíš, vidíš, dcerko má, dobře jsem ti radil, že to nebude dobrá macecha.“

„Však já si nějak pomohu, půjdu si hledat službu.“

Šla a šla, až k jedné lávce přišla: „Pánbůh dej štěstí, lavičko!“

„Pánbůh dej i tobě, děvčátko.“

„Kampak, kampak?“ – „Jdu si práci hledat.“ – „Přelož mne,“ poprosila lávka smutně.

„Už tolik let mi po jednom boku lidé chodí, a nikdo mě neobrátí.

Obrat' mě a odměna tě nemine.“

Děvče lávku obrátilo a dál šlo, až na cestě malého psíčka potkalo, který měl prašivinu.

„Pánbůh dej štěstí, psíčku!“

„Dej pánbůh štěstí i tobě, děvčátko,“ psíček na to.

„Kampak jdeš, kam?“ – „Jdu si službu hledat.“ – „Očisti mě, prosím.

Už hodně lidí tudy přešlo a nesmiloval se nade mnou nikdo. Já se ti odměním.“

Děvčátko ho pěkně očistilo a zase dál šlo. A ke staré hrušce přišlo.

„Pánbůh dej štěstí, hruštičko!“ – „Dej pánbůh štěstí i tobě, děvčátko. Kampak jdeš, kam?“ „Jdu si službu hledat.“ – „Ach, setřes ze mne ty hrušky hned, nemohu je udržet,“

prosila ji hruška a dívka všechny hrušky setřásla. Hrušce se odlehčilo a děvče zase dál šlo. Když na louce pást se býčka uvidělo, pěkně ho děvče pozdravilo: „Pánbůh dej štěstí, býčku!“

„Dej pánbůh štěstí i tobě, děvčátko. Kampak jdeš, kam?“ – „Jdu si hledat službu.“

„Už se tu tolik let pasu a nikdo mne nevyhání. Vyžeň mě a odměna tě nemine.“

Děvčátko z louky býčka vyhnalo a dál šlo. K jedné peci přišlo, ve které stále hořelo.

„Pánbůh dej štěstí, pícko!“ – „Dej pánbůh štěstí i tobě, děvčátko, kampak jdeš, kam?“

„Jdu si službu hledat.“ – „Ach, oheň ve mně uhas. Pořád hoří a nikdo ho nevyhrabe.“

Odměna tě nemine.“

Při peci stál pohrabáč, pocestná jej vzala, pec vyhrabala a zase se dále ubírala.

Dolinami a horami šla, až jednoho dne do osamělého domku v lese přišla.

Nebylo v domku nikoho jiného mimo starou babku.

„Pánbůh dej štěstí, babičko!“ – „Dej pánbůh štěstí i tobě, děvčátko! Kde ses tu vzala?“

„Jdu si hledat službu. Nepřijala byste mne?“

„Ej, věru tě přijmu. Nebudeš dělat jiného nic, než že vymeteš každý den těchto jedenáct světnic, ale do dvanácté se nesmíš podívat, jinak budeš litovat!“

„Jak rozkážete, tak to mít budete!“

Jakmile si děvče trochu po cestě odpočinulo, hned se do práce pustilo.

Těch jedenáct světnic každý den vymetalo, do dvanácté se nepodívalo.

Jednou stařena kamsi přes pole odešla.

Dívka světnice vymetala, a když u té dvanácté byla, koště do kouta postavila, a pomalinku dveře otevřela. Uprostřed světnice stály tři kádě.

V první kádi se zlato třpytí. Stříbro v druhé jen se svítí a měděné peníze v kádi třetí.

Dívka se podivila a vykřikla, sehnula se a v první kádi si hlavu okoupala.

Když viděla, že krásné zlaté vlasy má, ruce i nohy si v kádi smočila.

Ale tu jí přišlo na mysl, co řekne stařena.

Rychle se sebrala a na útěk se dala.

Stařena, když se domů vrátila, viděla, že dveře jsou u dvanácté světnice otevřené a kolem kádě zlato vylité.

Železné hřebínky popadla, na trdlici usedla a honem za děvčetem letěla.

Už by ji byla u té pece dostihla, ale pec se před ježibabou rozvalila, oheň na ni vyprskla a trdlici jí spálila.

Mezitím děvče hezký kus cesty uběhlo.

Až na louce, kde se pásł býček, ji stařena už skoro chytila.

Býček se na stařenu rozehnal a sem a tam ji tak naháněl, až děvče dost daleko uteklo.

Ale nic to platné nebylo. Při hrušce stařena děvčeti zas v patách byla.

Hruška děvče podběhnout nechala, ale na ježibabu se celá svalila, div že jí kosti nerozdrtila. Než se zpod ní ježibaba vydrápala, dívka už u malého psíčka byla.

Ale ježibaba hned za ní. Byla by ji zajisté chytila, kdyby nebylo psíčka.

Ten se jí do cesty postavil a tak štěkal a trhal, dokud děvče daleký kus cesty neuběhlo.

U samé lávky se děvče po ježibabě ohlédlo a zas ji v patách uvidělo.

Dívka na lávku skočila a rychle ji přeběhla.

Ježibaba také skočila, ale lávka se přelomila a stařena až po uši do vody spadla.

Sotva se ven vydrápala. Jenom rozhněvaně za děvčetem volala:

„Měla jsi štěstí, že jsem tě nedostihla, těmito hřebeny bych z tebe zlato seškrábala.“ Zlatovlasé děvče se ani neohlédlo a rychle domů utíkalo.

Na veřejích kohout zazpíval:

„Kikirihí, to jsou divy! Naše zlatá domů chvátá, před ní cink, za ní břink.“

Děvče se zastavilo a přemýšlelo: Mám jít domů, či nemám?

Nešla domů, ale sedla si ke studánce, u které kdysi sedávala a plakávala.

Najednou ji macešina dcera zahlédla, když ji poznala, hned za matkou běžela:

„Matko, sestra se už ze služby vrátila a je zlatá celá.“

Macecha tam běžela a úlisně ji do domu zvala, jen aby se co nejdříve dověděla, kde se tak ozlatila a aby tam svoji dceru také poslala.

Jakmile děvče do domu vešlo, všechno se od její krásy rozsvítilo.

Tu ji začala macecha vychvalovat, jakoby ji bůhvíjak ráda viděla, a svoji dceru haněla:

„Tak je to, hle, když se někdo umí ve světě obracet. Ale ty neumíš nic, jen doma sedět.

Seber se a jdi do služby.“

„Však já věru půjdu, chci také takovou službu,“ řekla sestra, když pastorkyně všechno pověděla.

Macecha dceři pěkné šaty připravila, mastných koláčů napekla a do služby ji vypravila.

Dcerka tedy šla a šla, až k té lavičce přišla.

Ale ani se jí nepokloní, ani nepozdraví, a když ji lávka sama prosí, aby jí na druhý bok obrátila, pyšně odpoví: „Co bych se já s tebou zdržovala, ještě bych cestu zapomněla.“

A lávku neobrátila.

K prašivému psíkovi přišla, ani toho nepozdravila, a když ji prosil, aby ho očistila, jen se na něho osopila: „Co bych já se s tebou špinila.“

Když k hrušce přišla a ta prosila, aby ji očesala, ani se neohlédla a dál pospíchala.

Také býček ji prosil, aby ho z louky odehnala, ale ona dělala, jakoby ho neslyšela.

Až k peci přišla, co v ní ustavičně oheň hořel, ale ani si jí nevšimla a na prosby nic nedala. Nakonec k osamělému domku v lese došla, kde ježibaba bydlela.

Vešla a konečně pozdravila: „Pánbůh dej štěstí, babičko!“

„Dej pánbůh štěstí i tobě, děvčátko! Kde ses tu vzala, kde?“

„Přišla jsem se zeptat, zda byste mne do služby nepřijala?“

„Přijmu tě do služby, přijmu, vždyť jsem na všechno sama.

Jedenáct světnic budeš každý den vymetat.